

Samuel Larsson

Kommunstyrelsen

Remittering av ärende om reglering av personuppgiftsansvar och biträdesrelationer i Danderyds kommun

Ärende

I kommunal verksamhet är personuppgiftsansvaret enligt dataskyddsförordningens bestämmelser knutet till respektive nämnd för de personuppgifter som förekommer i den egna verksamheten. Samtidigt är nämnderna sammanlänkade i betydande omfattning genom gemensamma IT-system vilket innebär att ett större antal situationer uppkommer där en nämnd, enligt dataskyddsförordningens systematik, får anses behandla personuppgifter för en annan nämnds räkning. Av dataskyddsförordningen följer att sådana relationer ska regleras skriftligt, antingen i ett personuppgiftsbiträdesavtal (PUB-avtal), eller genom en annan rättsakt enligt unionsrätten eller enligt medlemsstaternas nationella rätt.

Föreliggande ärende innebär att ett tillägg föreslås införas i Policy för informationssäkerhet och dataskydd i syfte att reglera biträdesrelationer mellan nämnderna. Tillägget innebär i korthet följande:

- Ett klargörande införs om uppdelning av personuppgiftsansvar, gemensamt personuppgiftsansvar och biträdesrelationer mellan nämnderna
- Regler införs för personuppgiftsansvarig nämnds hantering av uppkomna biträdesrelationer
- Förutsättningar fastställs för en biträdesnämnds behandling av personuppgifter för personuppgiftsansvarig nämnds räkning
- Definition av begreppet ”behandling” införs i enlighet med riktlinjer från Europeiska dataskyddstyrelsen (EDPS)

Kommunledningskontoret gör bedömningen att förslaget säkerställer en rättsenlig reglering av interna biträdesrelationer. Förslaget borgar för att den registrerades möjligheter att bevaka sina rättigheter enligt dataskyddsförordningen stärks. Därutöver görs bedömningen att förslaget

Samuel Larsson

innebär att de interna biträdesrelationerna, från ett administrativt perspektiv, hanteras på ett effektivt sätt.

Policy för informationssäkerhet och dataskydd antas av kommunfullmäktige varför ärendet omfattas av kommunallagens beredningskrav, samtidigt som det berör samtliga nämnders verksamheter. I syfte att begränsa belastning på förvaltningarnas utredningsresurser remitteras ärendet efter ett urval till två av nämnderna.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott remitterar ärende om reglering av personuppgiftsansvar och biträdesrelationer i Danderyds kommun till socialnämnden och byggnadsnämnden. Remissvar ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 15 februari 2021.

Kommunledningskontorets utredning

Reglering av personuppgiftsbiträdesrelationer

Två grundläggande begrepp i dataskyddsförordningen¹ (DSF) är personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde. En personuppgiftsansvarig är den som bestämmer ändamålen och medlen för en behandling av personuppgifter (art 4.7 DSF) medan ett personuppgiftsbiträde är den som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning (art 4.8 DSF).

I kommunal verksamhet är nämnderna i egenskap av skilda myndigheter personuppgiftsansvariga för de egna verksamheterna. Samtidigt sammanlänkas nämndernas verksamheter i betydande omfattning genom gemensamma IT-system vilket innebär att ett större antal situationer uppkommer där en nämnd, enligt dataskyddsförordningens systematik, får anses behandla personuppgifter för en annan nämnds räkning. Ett exempel är handläggning av myndighetsutövningsärenden som respektive nämnd är personuppgiftsansvarig för, samtidigt som handläggningen sker i ärendehanteringssystem som förvaltas av IT-enheten vilken är organiserad under kommunstyrelsen som därmed blir personuppgiftsbiträde till respektive nämnd.

En grundbult i dataskyddsförordningens regelverk är sådana relationer ska regleras skriftligt, antingen i ett personuppgiftsbiträdesavtal (PUB-avtal), eller genom en annan rättsakt enligt unionsrätten eller enligt medlemsstaternas nationella rätt (art 28.3 DSF).

¹ Förordning (EU) 2016/679.

Samuel Larsson

”Rättsakt” för reglering av interna biträdesrelationer

Det vanligaste sättet att reglera biträdesrelationer är genom PUB-avtal. Informationshanteringsutredningen uttryckte dock på ett tidigt stadium skepsis mot att på avtalsmässig grund reglera dylika förhållanden mellan myndigheter och uttalade att PUB-avtal fick anses utgöra ”en tämligen främmande rättslig konstruktion” bland annat med anledning av att det därmed skulle uppstå befogenheter och lydnadsförhållanden som skulle avvika från vad som annars brukar gälla inom offentlig förvaltning.²

Vidare har Sveriges kommuner och regioner (SKR) tagit ställning i frågan och förespråkade att kommunen istället för avtal bör använda sig av en rättsakt. Enligt SKR ska en sådan ange vilka nämnder som ska vara personuppgiftsansvariga för olika behandlingar i kommunens system. Rättsakten ska samtidigt ge biträdet i uppgift att behandla personuppgifter enligt de dokumenterade instruktionerna från den personuppgiftsansvariga nämnden.³

Europeiska dataskyddsstyrelsen (EDPS) är ett oberoende EU-organ som har till uppgift att bidra till en enhetlig tillämpning av dataskyddsregler i hela Europeiska unionen och att främja samarbete mellan EU:s dataskyddsmyndigheter. EDPS har antagit riktlinjer som ger vägledning om hur reglerna om personuppgiftsansvar och interna biträdesrelationer ska tolkas.⁴ Av dessa följer att reglering av interna biträdesrelationer inom en organisation inte behöver vara lika detaljerade som med en extern part. Det viktiga är att ansvaret mellan organisationens delar är definierat. Av det sagda följer att en särskild överenskommelse inte behöver upprättas för var och en av de behandlingar där det föreligger en biträdesrelation; ett gemensamt regelverk kan gälla för samtliga behandlingar.

Mot bakgrund därav gör kommunledningskontoret bedömningen att kommunens interna biträdesrelationer ska regleras genom en rättsakt enligt dataskyddsförordningens terminologi. Rättsakten bör införas i kommunens policy för informationssäkerhet och dataskydd varför en revidering av densamma blir aktuell.

Förslaget i sin helhet

Adresserade remissinstanser uppdras att yttra sig över förslaget tillägg i Policy för informationssäkerhet och dataskydd. Tillägget består av två helt nya avsnitt.

² Myndighetsdatalog, SOU 2015:39, s 360 f.

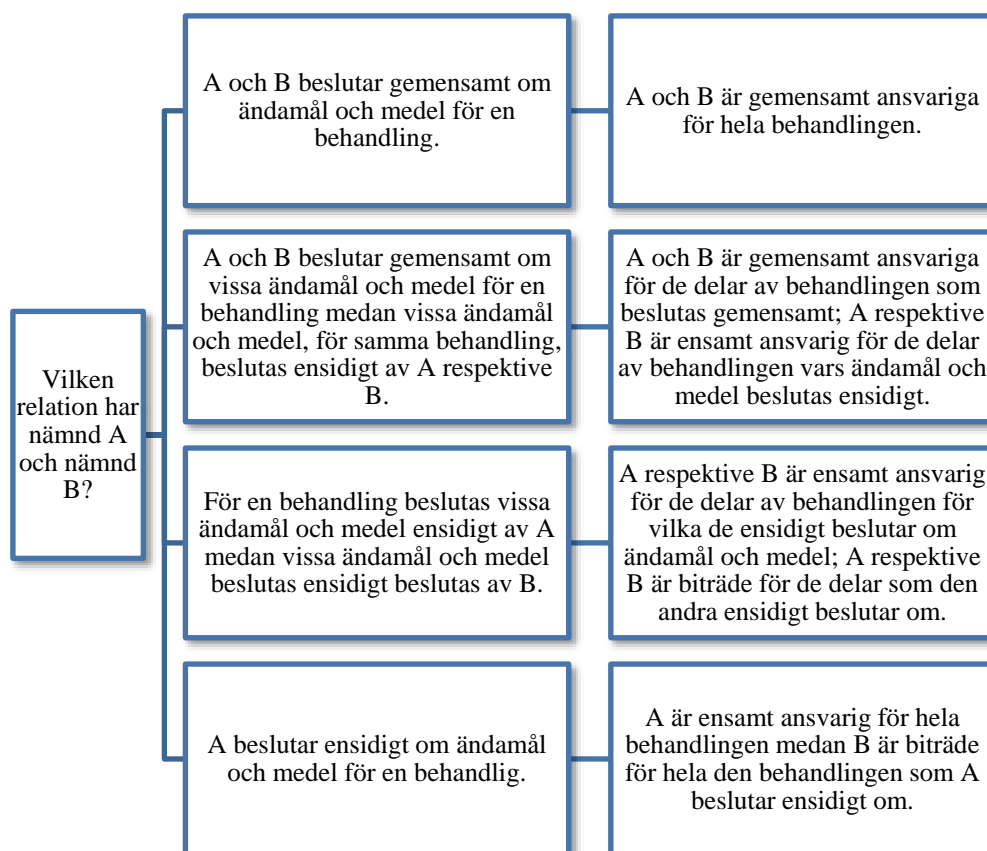
³ SKR 2018, Behövs biträdesavtal internt inom den kommunala förvaltningen?, version 1.1, senast redigerad 2018-08-21.

⁴ EDPS Guidelines on the concepts of controller, processor and joint controllership under Regulation (EU) 2018/1725 och Guidelines 07/2020 on the concepts of controller and processor in the GDPR.

Samuel Larsson

Avsnitt 1 med rubrik: ”Fördelning av personuppgiftsansvaret vid interna biträdesrelationer och definition av behandling”

Av artikel 26 (DSF) följer att personuppgiftsansvaret kan vara gemensamt för det fall att två aktörer gemensamt fastställer ändamålen med och medlen för behandlingen. Europeiska dataskyddsstyrelsen (EDPS) har genom meddelade riktlinjer klargjort hur dataskyddsförordningens regler ska tillämpas i detta hänseende och vid biträdesrelationer. I enlighet med riktlinjerna ska följande princip gälla för fördelning av personuppgiftsansvaret vid gemensamt personuppgiftsansvar och interna biträdesrelationer i Danderyds kommun.

Det är respektive nämnd som avgör för vilka behandlingar den är personuppgiftsansvarig för. Uppstår fråga om gemensamt ansvar för behandling ska berörda nämnder samråda för att lösa gränsdragningsfrågor.

Personuppgiftsansvarig nämnd är skyldig att meddela annan nämnd med vilken biträdesrelation föreligger. Biträdesnämnden registrerar biträdesrelationen i det egna behandlingsregistret enligt artikel 30 (DSF). Personuppgiftsansvarig nämnd ansvarar för att underrätta biträdesnämnden

Samuel Larsson

om biträdesrelation upphört, varefter biträdesnämnden kan ta bort behandlingen ur det egna behandlingsregistret.

Enligt artikel 4.2 (DSF) definieras en behandling som en åtgärd eller kombination av åtgärder. Av EDPS riktlinjer följer att en kombination av behandlingar inte bör delas upp som separata behandlingar om de, utifrån den registrerades perspektiv, bildar en enhet. En sådan tillämpning underlättar för den registrerade att bevaka sina rättigheter i och med att behandlingsregistret blir lättare att förstå. Det sagda innebär att behandling ska ges en övergripande processororienterad tolkning när så är möjligt. Personuppgiftsansvariga nämnder ska sträva efter att begreppet ges en enhetlig tillämpning.

Avsnitt 2 med rubrik: ”Reglering av interna biträdesrelationer”

Av artikel 28.3 (DSF) följer att när uppgifter behandlas av ett personuppgiftsbiträde ska hanteringen regleras, vilket kan genomföras med en rättsakt i enlighet med nationell lagstiftning. Kommunens rätt att meddela föreskrifter följer av 14 kap regeringsformen (1974:152) och 1 kap 3 § kommunallagen (2017:725). I enlighet därmed föreskrivs följande när en nämnd (biträdesnämnd) behandlar personuppgifter för annan nämnds räkning (personuppgiftsansvarig nämnd).

1. Förutsättningar för en biträdesnämnds behandling av personuppgifter följer av kommunens samlade styrdokument för informationssäkerhet och dataskydd, respektive nämnds dokumenthanteringsplaner och personuppgiftsansvarig nämnds behandlingsregister som förs enligt artikel 30 (DSF).
2. Föremål för behandlingen, dess art och ändamål, typen av personuppgifter samt kategorier av registrerade anges i den personuppgiftsansvariga nämndens behandlingsregister enligt artikel 30 (DSF).
3. Behandlingens varaktighet pågår under den tid behandlingen finns intagen i personuppgiftsansvarig nämnds behandlingsregister enligt artikel 30. Personuppgiftsansvarig nämnd är skyldig att meddela uppgifterna till biträdesnämnden som i sin tur intar dem i det egna behandlingsregistret. Personuppgiftsansvarig nämnd ansvarar vidare för att underrätta biträdesnämnden om biträdesrelation upphört. Biträdesnämnden kan därefter ta bort behandlingen ur det egna behandlingsregistret.
4. Biträdesnämnden är enligt dataskyddsförordningen skyldig att behandla personuppgifter i enlighet med personuppgiftsansvarig nämnds instruktioner. Denna skyldighet fullgörs genom att biträdesnämnden följer kommunens samlade styrdokument gällande informationssäkerhet och dataskydd, gällande dokumenthanteringsplan och personuppgiftsansvarigs

Samuel Larsson

behandlingsregister som förs enligt artikel 30 (DSF). Eventuella ytterligare instruktioner från personuppgiftsansvarig nämnd ska vara i enlighet med kommunens samlade styrdokument för informationssäkerhet och dataskydd.

5. Biträdesnämnden är skyldig att behandla uppgifterna i enlighet med dataskyddsförordningens krav om konfidentialitet. Denna skyldighet fullgörs genom att biträdesnämnden följer gällande offentlighets- och sekretesslagstiftning samt kommunens samlade styrdokument för informationssäkerhet och dataskydd.

6. Biträdesnämnden ska vidta alla åtgärder som krävs enligt artikel 32 (DSF) om säkerhet i samband med behandlingen.

7. Biträdesnämnden ska respektera de villkor som avses i artikel 28.2 och 28.4 för anlitan av ett annat personuppgiftsbiträde.

8. Biträdesnämnden ska så långt det är möjligt hjälpa den personuppgiftsansvariga nämnden att fullgöra skyldigheten att svara på begäran om utövande av den registrerades rättigheter i enlighet med kapitel III (DSF).

9. Biträdesnämnden ska bistå personuppgiftsansvarig nämnd med att säkerställa att skyldigheterna enligt artiklarna 32–36 (DSF) fullgörs.

10. Biträdesnämnden ska på den personuppgiftsansvariga nämndens begäran radera eller återlämna alla personuppgifter efter det att tillhandahållandet av behandlingstjänster har avslutats och radera befintliga kopior. Detta gäller såvida inte lagring av personuppgifterna krävs enligt lagstiftning eller kommunens styrande dokument.

11. Biträdesnämnden ska ge personuppgiftsansvarig nämnd tillgång till all information som krävs för att visa att biträdesnämndens skyldigheter har fullgjorts. Biträdesnämnden ska vidare möjliggöra och bidra till granskningar, inbegripet inspektioner, som genomförs av den personuppgiftsansvariga nämnden eller av en annan revisor som bemyndigats av den personuppgiftsansvariga nämnden. Biträdesnämnden ska omedelbart informera personuppgiftsansvarig nämnd om den anser att en instruktion strider mot dataskyddsförordningen eller mot andra av unionens eller dataskyddslagstiftningens skyddsbestämmelser.

Johan Lindberg
Kommundirektör

Johan Nordenmark
Administrativ chef

Samuel Larsson

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Remittering av ärende om reglering av personuppgiftsansvar och biträdesrelationer i Danderyds kommun personuppgiftsbiträdesrelationer mm
2. Gällande policy för informationssäkerhet och dataskydd

Expedieras
Socialnämnden
Byggnadsnämnden